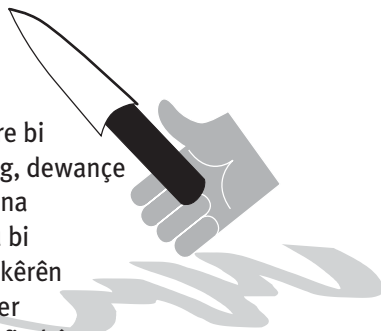

Çek

Çekên bi agîr ji biçûkan re bi beryarî qedexê ne. (tîvîng, dewançe û wek yê din.) Xwedîbûna **kêrên automatîk** û yen qû bi destekî tîn vedibin an jî kêrên bi dudev (wek meçes) Ger dirêjbûna wan jî 12 cm û firebûne wan jî 5cm derbastir bibe qedexê ne. **Hemû silehên ku birîndar dikin**, (qulme amêrikî, cop, nunçaku hwd.) gerandina wan ser xwe qedexê ne. Birîndarkirina kesekî bidil, bi aletên wek darê bezbolê, sator, cam jî qedexê ne.

Li gorî rêznameya dibistanên kantonê, xwendekar, qet nikarin aletekî xeterî bînin dibistanê.

Rêya gelemperî

Li derheqê jîyana gelemperî de, biçûk jî wek mezinan ji kirinên xwe berpirsiyar in. Li ser rêya gelemperî, rêznameya polis qedexê dike:

- Tifkirin û mizkirinê,
- leystikên xeterî (wek derbsbûn ser rêya trênan de)
- avêtina kaxiz, kirş û tiştên din yê ne paqij.

Ji ciwanan û ji mezinan re tavsiye dikin ku, nasnamêyekî tim bigrin serxwe.

Bûyîna dê û bav rolek bingehî ye

Heta reşîdbûna xwe (18 salan) xort, di bin nûneriya mezinê xwe, yan jî di bin berpirsariya xwe yan qanûnî de ne. Ev, rêberê biçûk (pirtûkek) qet rêyek din nîşan nade. Armanca ev e ku, qanûnên derhekê zarokan de bîne bîranîna dê û bavan. Ev broşore, alîkariya tesbîtîkirina çend îşaretên mihîm, li ser hevpeyvînê pêwîst û li ser perwerde, maf û wezîfeyên zarokan dike.

Bûn dê û bav, her dem ne hêsan e, lê xwendina ew çend noxteyên mihîm, dive ku alîkariya dayîna bersivên çend pirsên ku dê û bav ji xwe dipirsin bide. Ji bo wan tengasiyan, her roj mimkûne ku, hûn alîkariya xebatkarên saziyên dibistanan û perwerde, polis, a xizmetkarên parêstina ciwanan, an jî hinek komel û saziyên din bixwazin. Wan hijmarên telefonan wê daxwazyên we asan bike.

Information û alîkarîya hevotinê:

Family.ch: www.lafamily.ch û 021 652 52 93

TELME – 147

Bersiv û pirsên ku tîn li ser enternet www.telme.ch.
û qebulkirina dê û bavan û xortan li Lozanê,
li ser hevdiştin (rendevû):
(TELME xizmeteke Erdê mirovan-Terre des Hommes e)

Û li mintikê:

Komalyeya Appartenances – 021 922 45 22

Berpirsiyarê çapemeniyê
Komisyona tedbîrî Riviera

• graFFisme • FAVINI

Qeza VEVEY

Dageriya saziyên
dibistanên qezayê

Poisê Riviera

Komisyon a tedbîrê Riviera

“Pêwîste ku dayêk
û bavan û zarokan
le berhemberî hev
alîkarbin û ji hev re
bi hûmet bin”

(Kanûnê Suisse ê şahreza)

Pirtûkek biçûk jibo dayêk û bavan

Zarok, dema ku mezin dibin, zêdetir ji serbestiyê îstîfade dike. Ew her roj tecrubeyên nû dijîn. Ew tecrubeyan ji bo mezin bûna wî û parastina wî jî pêwîst e. Lê belê dê û bav ji zarokên xwe perwerde dikin. Ji bo alîkarîna dê û bavan jî zagonên bingeh hene. Ew zagon jî, hêzên esasî avadîkin, ango di vê rêberiya biçûk de, bijartinek zagonan kom bûye.

Bi alîkarîya nehîyeyên qezayê.

© Komisyon tedbîrê Riviera 2007.

Mafên wêyên zêde kirinê qedexene.

Li gorî numûneya taybêtiyê a bajarê Lozanê.

Bes bi fransewîya vi rêberî tê bawerkirin.

Version kurdî

Alkol

Qanûn; firotin û pêşkeşkirina alkol, ji bo ciwanên ji **16 salî** biçûktir qedexa dike.

■ Bîra û şerab: Piştî 16 salan, vexwarin û firotin serbest e.

■ Alkopop, koktail, bijûn(aperatif) û vexwarinên sefandî: firotin û vexwarin wan piştî **18 salan** mimkûn e.

Narkotikan

Qanûn; hilberîn, li ser xwe gerandin, firotin, standin û berxwariya hemû narkotîkan,

divê “sivik” (kinif, giya, marijuana, kinifê hindî, hwd.), sentetik (ekstasy, hwd.) û giran (kokaîn, hwd.) qedexa ye. Agahdarî, şîret û serlêdan:

– ACT - Tedbîr û têkosîn lihimberî narkotikan:

021 921 50 50

– Rel’Aids - mudaxele di nav malbatan de:

Patricia 079 212 78 87,

Lionel 079 210 58 13,

Jean-Jacques 079 233 30 06

Bi aşîkar, narkotîk wek xeterek mezin ji bo tenduristiyê hatîya pejirandin. Cizba wan dibe ku zû destpêke, pêwîst e ku, meriv ji îşaretê di seride destpêdike bi xeter be (bêhişbun, durvebûn jidibistanê, hwd).

Saziyen gelemperî

Ciwanekî ji 16 salî biçûktir, bê berpirsiyarê xwe yê qanûnî, nikare biçe **qahweyan, aşxaneyan, çayxaneyan, bar, bîraxane û diskoyan**, lê bê xeynî **destûra nivisandî**.

Bes, ev destûr tê dayin ji bo:

– heta seat **18.00**, ji bo **10-12 salan**,

– heta seat **20.00**, ji bo **12-16 salan**.

Ev destûr pêwîst e kû, bê imzekirin û tarix, nav û paşnav, navnişan û hejmara telefona dê û bav, cîh û tarixa ji dayîkbûna zarok, lê belê saziyên ku destûra wi dane jî bê nivisandin.

■ **Salonên lîstik** û navendên **cyber** (cybercentres), ji zarokên **16 salî biçûktir** re qedexa ye, bê xencê ku, ew bi mezinê xwe re bê.

■ Ciwanên ji **18 salî biçûktir** nikarin biçin klubên şevan (**night-club**) û **gazzino**.

Bi piranî, saziyen şevan wek night-clubs tèn naskirin!

Titûn

Rêznameya dibistanên cantona Vaud aşkere dibêje ku, “xwendevan vexwarinên bi alkol venexwin û cixarê nekşînin”.

Berxwarina titûn tendurîstîya meriv tarî dike. Ji wan zêdetir, tekiliya yekemîna zû bi titûne re pir xeter e, hînbûyîne re rêvedike.

Derketina şevê

■ Dema seata havînê (ji paşê adarê heta paşê cotmehê), ciwanên ji 16 salî biçûktir dikarin hetanî seat **22.00** li derve derve bimînin, lê bi şertê ku berpirsiyarê wanê qanûnî destûr bide.

Dema ku, bi destûra dê û bavê xwe, seateki derengê şevê zarokên ji 15 salî piçûktir pêwîst e bilez vegezin mala xwe (sinema, meşguliyetê komalayetî hwd.).

Îhlalkirina qanûn û dijwarî

Zarokekî, xortekî û an jî mezinekî zerar bide kesî û agahdarîya:

■ zerar bide mal û milk, hovîfî, tags, hwd.

Siwarbûna bê bilet li alavên ragihandinên gelemperî,

■ dizî, alîkarî bi succaran re, çeteyen diziyê re, dizî bi dijwarî, hwd.,

■ bi zordestî pere girtin, tehdît kirin, êrişên cînsî û hwd.,

■ lêxistin bi qastî, birîndarkirina bi dilxavî, pevçûn, tekiliye pevçûnekî bûn û hwd.,

■ zordestîya bi zimankî (dijûn) û bedenî.

Ger ku biçûkekî bibe maxdûrê zilmekî ji bo peran û zordestîyek cînsî, pir pêwîste kû ew ji mezinê xwe re bibêje û mezin wî bigre cidî. Wek din jî, ji ber qu ev zimekî nemine bê ceza, pir pêwîste que whun nûçe bidin liwayên biçûkan û zabîtayên polisê ehlaqê cantonê (021 644 44 44) yan jî, bangkin Polisê Riviera (021 962 77 00).

